

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Perioperační fibrilace síní up to date 2017

Jan Kunstýř

KARIM 1.LF UK a VFN Praha

© Cartoonbank.com

"Try this—I just bought a hundred shares."

Nemám žádný konflikt zájmů související s přednášeným tématem

FiS

- Nejčastější srdeční arytmie
  - 4 % > 60 let
  - 10 % > 80 let
  - 1.5 x častější u ♂
  - 14 – 17 mil. pts s FiS v EU r. 2030
- 1628 William Harvey
  - „auricular fibrillation“
  - disociace mezi periferním pulzem a srdečními údery
- 1900 první CR

Rizikové faktory FiS

- **Kardiální**
  - strukturální kardiální onemocnění
  - LVH
  - MSS
  - MI
- **Nekardiální**
  - nikotinismus
  - hypertenze
  - DM
  - obezita

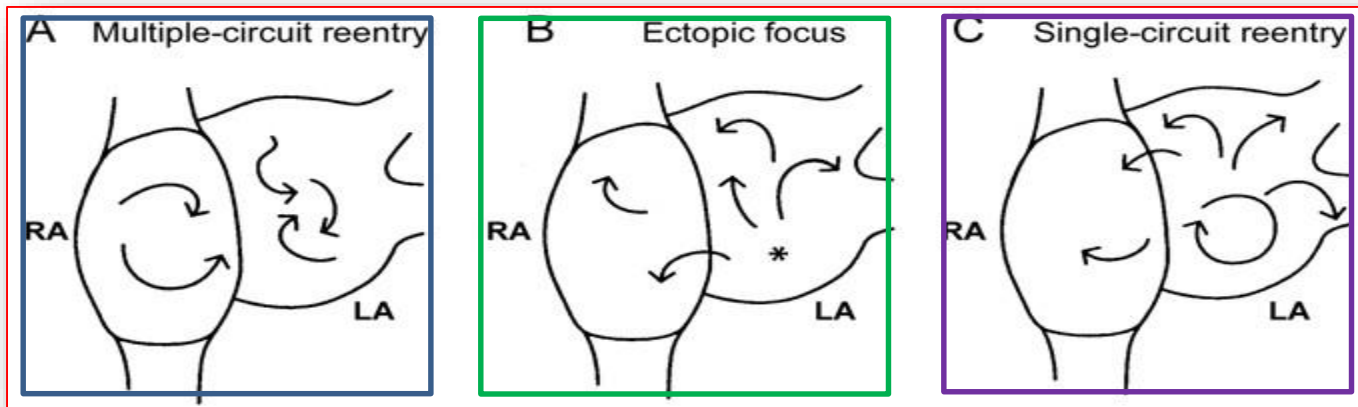
Patofyziologie FiS

- Dilatace síní v důsledku chron.onemocnění
- Kardiomyocyty PV mají schopnosti spontánní depolarizace
- Zvýšená aktivita autonomního nerv.systému
- Přetrvávající FiS vede k abnormalitám v refrakterní fázi – elektrofyziologický síňový remodeling ústící v dilataci a fibrózu
- Alterace funkce iontových kanálů
- Zkrácení refrakterní fáze a akčního potenciálu

Patofyziologie FiS

- Hypotéza „mnohočetného vlnění“
  - mnohočetná elektrická vlnění v LA a RA iniciují nepravidelnou síňovou aktivitu
- Hypotéza vysokoenergetických re-entry okruhů
  - malý počet takových ložisek v LA generuje FiS
- Hypotéza elektrického fokusu (jednoho či několika)
  - rychlé vybití takového ektopického ložiska vede k FiS
  - nejčastěji PV, ale i IAS, CS, SVC a stěny LA, RA

Morbidity a mortality FiS

- 1.5 – 1.9 x vyšší riziko mortality u pts s FiS
- Je příčinou 50% kardioembolických příhod
- 5 x vyšší riziko iCMP u pacientů s FiS
- 17 x vyšší riziko iCMP u pacientů s FiS a RCHS
- FiS je nezávislý faktor vzniku demence a kognitivní dysfunkce, silně asociovaný s předčasným úmrtím

Farmakoterapie FiS

- **Kontrola rytmu – amiodaron, propafenon, dronedaron, vernakalant**
  - je preferována
  - pravděpodobnost jejího dosažení klesá s délkou trvání FiS (< 48 hod 80%, > 48 hod 54%)
  - je limitována NÚ antiarytmik
- **Kontrola frekvence - β blokátory, Ca blokátory, digoxin**
  - frekvence 80 -100/min vs. 60 – 80/min
- **Antikoagulace – warfarin, NOACS**
  - stanovení rizika iCMP i hemorhagie skórováním
  - monitoring účinku VKA

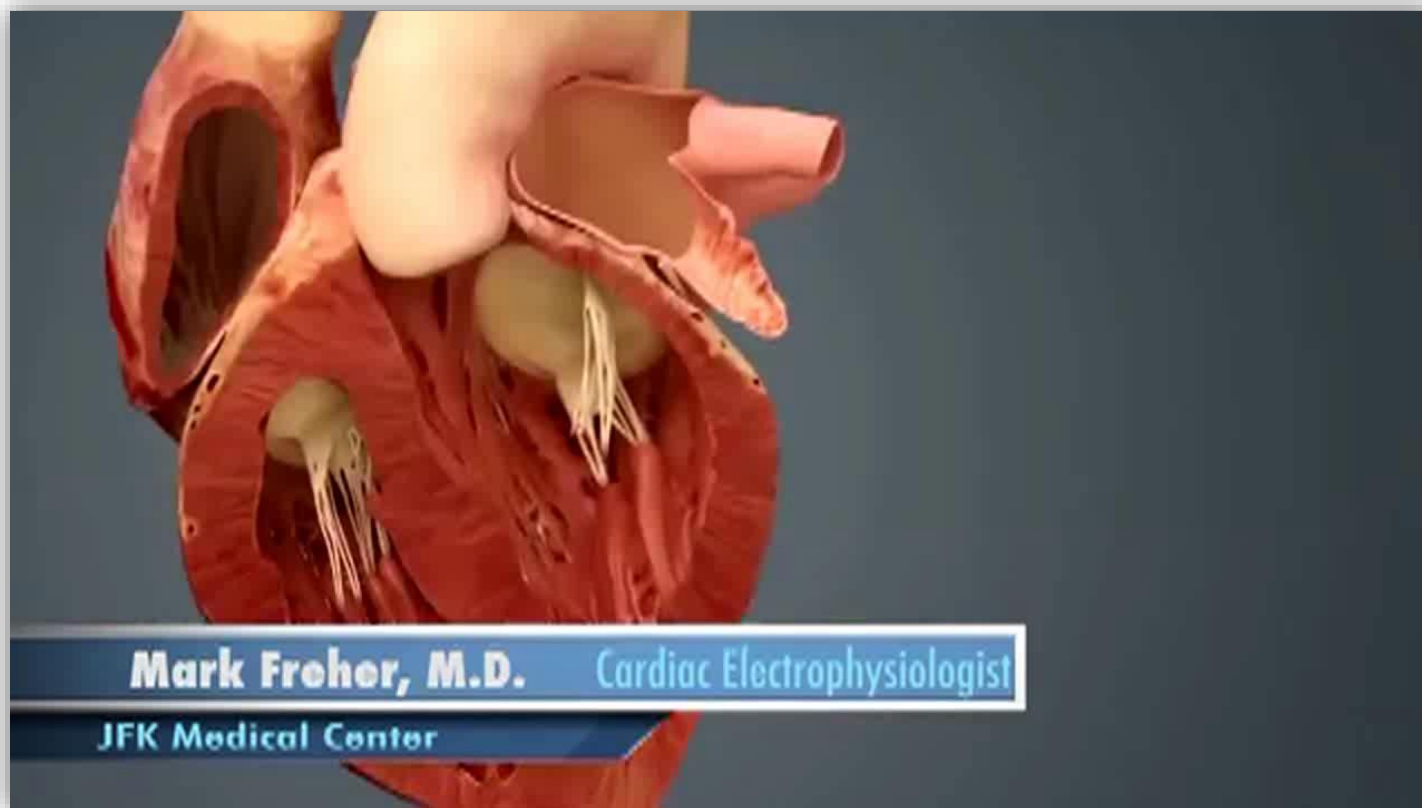

Chirurgická léčba

- **MAZE**
  - incize ve stěnách LS a PS způsobí zjizvení tkáně a přerušování akcesorních drah
  - SR do 1 roku má 80-90% pts
- **Ligace LAA**
  - menší úspěšnost

Intervenční léčba

FiS v kardiochirurgii

- Sympatická i parasympatická stimulace
- Incize stěn síní
- Chirurgický stres
- Silná korelace mezi zánětem a vznikem FiS
- V průběhu prvních 4 dní po operaci, nejčastěji 2.pod
- RF: věk > 65 let, zvětšená LA, onemocnění MV, urgentní operace, nikotinismus, MSS, hypertenze, ♂, obezita, CHOPN, CHRI, DM
- Incidence 30 – 50 %, zvýšení nákladů a M+M (zhoršení hemodynamiky, TEN, krvácení)

FiS v kardiochirurgii - farmakoprevence

- **Kontrola hladin sérových elektrolytů**
  - substituce K^+ , Mg^{++} snižuje výskyt FiS, low cost low risk strategie
- **β blokáda (BLOS, IA)**
  - snižuje sympatickou aktivitu, snižuje automaticitu ektopických ložisek
  - měla by být zahájena časně po operaci
- **Amiodarone (PAPABEAR, IIaA pro rizikové pacienty)**
  - jeho užití snižuje výskyt FiS
  - není zřejmé, zda je výhodnější předoperační či pooperační zahájení aplikace
  - pro NÚ lék až 2.volby

FiS v kardiologii – nefarmako prevence

- **Kardiostimulace**

- síňová stimulace potlačuje aktivitu ektopických fokusů a snižuje dráždivost svaloviny síní
- metaanalýzy studií nejsou konkluzivní v otázce frekvence
- biatriální pacing je efektivnější

- **Perikardiotomie**

- drobná incize zadní stěny perikardu spolehlivě drenuje výpotek
- snižuje incidenci FiS

FiS v kardiologii - terapie

- **Kontrola frekvence**
  - strategie pro stabilní pacienty během 24 hod po začátku arytmie
  - HR $\leq$ 80 u sympt. a $\leq$ 110 u asympt. pts
  - **β blokátory, Ca blokátory, amiodarone, digoxin**
- **Kontrola rytmu**
  - strategie pro stabilní pacienty, trvá-li FiS déle než 24 hod
  - **amiodarone, procainamide, ibutilid, vernakalant propafenon, dronedaron, sotalol**

FiS v kardiochirurgii - terapie

- **EKV**
  - strategie pro HD nestabilní pts
  - bez antikoagulace akceptována, netrvá-li > 48 hod
  - strategie i pro HD stabilní pts s novou FiS trvající téměř 48 hod, u kterých je antikoagulace rizikem
- **Profylaxe TEN**
  - individuální zvážení rizik TEN x krvácení
  - event.zahájení antikoagulace i < 48 hod, u pts s TIA či CMP v anamnéze pokračovat v prevenci až 30 dní po restauraci SR

Pravděpodobnost vzniku FiS po KCH operaci

prediktor	body
Věk 65-74	2
> 75	3
Onemocnění MV (S/R)	
mírné	1
střední/závažné	3
Dilatace LS (> 41mm / > mírná)	1

body	pravděpodobnost FiS v %
1	20
3	35
5	53
7	70

FiS na KCH VFN 2014-2016

Skupina pacientů	% výskytu nové poop.FiS
všichni	22,6
CABG	22,2
OPCAB	17,1
chlopenní + kombinované výkony	31
do 64 let	15,5
65 – 74 let	22
nad 75 let	35,4

- Betablokátory
- Suplementace K⁺, Mg⁺⁺
- Atriální stimulace
- Balancovaná analgezie
- Kontrola glykemie
- Prevence pozitivní bilance

FiS u hrudních operací

- FiS je nejčastější arytmie po operacích plic a jícnu (2. – 4. POD, 90 – 98 % verze na SR během 4 – 6 týdnů)
- ≤ 30 % pts
- Prodlužuje LOS, zvyšuje náklady
- CMP 1.2 – 1.7 %, + 5.6 – 7.5 %
- RF: hypertenze, obezita, kouření, ♂, bílá rasa, věk

Riziko vzniku FiS po hrudní operaci

Nízké riziko < 5 %	Střední riziko 5-15 %	Vysoké riziko >15 %
bronchoskopie	thorakoskop.sympatekt.	resekce masy př. med.
tracheostomie	segmentektomie	thoskop. lobektomie
trach.stenting	laparo fundoplikace	open lobektomie
ezofagoskopie	op. Zenkerova divertiklu	brchplr fistula
dilatace či stenting jícnu		TRX plic

Praktická doporučení pro pts po hrudních operacích

- Monitorace pacientů ve středním a vysokém riziku 48 - 72 hod
- Nevysazovat β blokátory
- Suplementace K^+ a Mg^{++}
- Při vzniku FiS optimalizace tekutinové bilance a iontové rovnováhy, vysazení katecholaminů, léčba komplikací (PNO, APE, krvácení, MI, infekce)
- U stabilních, asympt.pts rate control, u sympt. pts rhythm control
- U nestabilních pts EKV, antikoagulace při FiS > 48 h
- NOACS jsou vhodnou alternativou warfarinu

FiS u non-KCH operací

- 12 – 19 % u abdomin. operací, < 5 % u TEP
- Nedostatečný monitoring
- Zvýšené riziko CMP, MSS, MI, CA, pneumonie, LOS
- Do 4.POD
- RF: věk, ♂, MSS, ICHS, arytmie, nikotin, COPD, SAS, ASA ≥ 3
- Multifaktoriální příčiny
  - aktivace sympatiku (bolest, katecholaminy)
  - změny vnitřního prostředí
  - iontové a tekutinové přesuny
  - hypoxie, hypotenze, hypervolemie
  - systémový zánět

FiS u non-KCH operací – prevence a léčba

- Nejsou vypracována doporučení odborných společností
- Předcházení rizikovým stavům
- β blokátory
- EKG, K^+ , Mg^{++} , monitorace nejméně 24 h po verzi na SR
- Rate control x rhythm control strategie
- U pts s ICHS preferována HR 80 – 100/min
- Antikoagulace při perzistující FiS

- Nejčastější nově vzniklá pooperační arytmie
- KCH > hrudní CH > obecná CH
- Zvýšení M+M, LOS a nákladů
- Prevence: β blokáda, iontová balance, stabilita vnitřního prostředí
- „Svatá trojice“ v léčbě, při nestabilitě EKV
- Zvážení individuálního rizika TEN vs. krvácení
- Multifaktoriální příčiny
- Nezanedbatelný podíl má perioperační nestabilita, částečně ovlivnitelná osobou anesteziologa, intenzivisty

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Děkuji za pozornost.

Klinika anesteziologie, resuscitace
a intenzivní medicíny 1. lékařská fakulta UK
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

U nemocnice 2; 128 08 Praha 2

T: +420 224 967 126

F: +420 224 967 125

E: karim@vfn.cz

www.karim-vfn.cz